
Review: Suburbanizem in umetnost spomina

Reviewed Work(s): Sub-urbanism and the Art of Memory by Sébastien Marot

Review by: Katarina VIŠNAR

Source: *Urbani Izziv*, Vol. 14, No. 1, Prostorsko planiranje v mejah zakona / Physical planning within the bounds of law (junij 2003), p. 88

Published by: Urbanistični inštitut Republike Slovenije

Stable URL: <https://www.jstor.org/stable/44180840>

Accessed: 04-07-2025 08:52 UTC

JSTOR is a not-for-profit service that helps scholars, researchers, and students discover, use, and build upon a wide range of content in a trusted digital archive. We use information technology and tools to increase productivity and facilitate new forms of scholarship. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

Your use of the JSTOR archive indicates your acceptance of the Terms & Conditions of Use, available at <https://about.jstor.org/terms>

This article is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0). To view a copy of this license, visit <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>.

Urbanistični inštitut Republike Slovenije is collaborating with JSTOR to digitize, preserve and extend access to *Urbani Izziv*

Katarina VIŠNAR

Suburbanizem in umetnost spomina

Sébastien Marot (2003) Sub-urbanism and the Art of Memory, AA Publications, marec 2003

Suburbanizem pomeni subverzijo urbanizma, nam Sébastien Marot pojasni svojo skovanko. Kajti Veliko Vprašanje sodobnega oblikovanja mest, tako trdi, ni več tisto, na katero je odgovor iskal že Alberti – kako namreč izbrati pravi kraj, kamor bi umestili določen »urbani program« oziroma kjer bi zgradili mesto. Marotove besede bodo morda na mah slišati dokaj tendenciozno: pove namreč, da je Veliko Vprašanje urbanizma naše dobe, kaj početi s kraji (*sites*), ki so bili tako ali drugače podrejeni »suburbanim okoliščinam«. Urbanizem naj bi venomer posnemoval delovne metode arhitekture in s tem perpetuiral prevlado programa nad krajem. Suburbanizem pa kliče po inverziji stare hierarhije; sam kraj, dani prostor tu postaja ideja, ki regulira projekt. Marot ne skriva, da njegov neologizem koketira s pojmom suburbanega, tretjega in večnega prostorskega dejavnika, ki kot prstan razmejuje mesto in krajino. In vendar tukaj ne gre za novo obliko urbanega načrtovanja.

Urbanizem in načrtovanje sta bila v zadnjih dveh desetletjih podrejena »simetrični subverziji« arhitekture, ki jo Marot poimenuje nadurbanizem, katerega platno ni *suburbia* temveč *metropolis* (glavni teoretik pa je Rem Koolhaas). Marot se ne čudi toliko vplivu, ki so ga v tem času imeli Koolhaasove ideje in protikontekstualna stališča, kolikor ga preseneča popolno pomanjkanje kritičnega diskurza na dano temo. Ravno v ta kritični vakuum pa želi umestiti svoje delo,

prvotno objavljeno leta 1999 v Le Visiteur 4, reviji Združenja francoskih arhitektov za »mesto, območje, krajino in arhitekturo«, katere urednik je Marot.

Novi pristop k oblikovanju okolja, v katerem živimo – tu je mišljeno suburbano okolje oziroma tisto urbano okolje, ki nikakor ni del metropolisa – na površje privleče idejo »krajevnega spomina«. Po svoje nič novega, saj je ideja spomina, shranjenega v arhitekturi oziroma arhitekture kot instrumenta spomina, vsaj od antičnih Grkov znana tema. Marot poudari »krajevni spomin« kot tisti agens, ki bo prispeval k razmahu oblikovanja mest, ki bo bližje človeku in njegovim potrebam. Kajti »stoletje ekspanzije mest je mimo«, pravi, ne skrivajoč želje po ubesedovanju svojevrstnega manifesta, »naš čas je tisti, v katerem se poglobljajo pokrajine« in ki bo senzibilen tudi do četrte dimenzije.

V prvem poglavju se se Marot poukvarja s knjigo The Art of Memory angleške zgodovinarke idej Frances Yates, ki razlaga umetnost spomina, kakršno so prakticirali stari Grki, nato s Freudovo analogijo med zgodovino mesta in delovanjem spomina (Nelagodje v kulturi), v tretjem poglavju spoznamo Roberta Smithsona in njegov zapis o »umetniškem« po-

hodu po provincialnem ameriškem mestecu po imenu Passaic, v katerem je preživel otroštvo, četrto poglavje pa je posvečeno majhnemu parku v predmestju Ženeve, ki ga je na temelju »krajevnega spomina« osmislił Georges Descombes.

Po besedah založnika je omenjena knjižica »pomemben prispevek k tekoči debati o novih pristopih k urbanizmu« in obenem »indikator vse večje medigre med krajino in oblikovanjem mest«.

Mag. Katarina Višnar, univ. prof. zgod. in um. zgod., Urbanistični inštitut RS, Ljubljana
E-pošta: katarina.visnar@urbinstitut.si

